

ZDISLAVA

OBSAH

Úvodník Úvodní slovo	3
Rozhovor Josef Waldmann: Kdo zpívá, modlí se dvakrát	4
Duchovní slovo P. Vojtěch Suchý SJ: Kristus Král	7
Představujeme farnost Paseky nad Jizerou a Bozkov	8
Církevní stavby v diecézi S Radkem Rejškem za zvony kostelů litoměřické diecéze: zvon kostela sv. Mikuláše v Lounkách	11
Zprávy Krátké zprávy z diecéze P. Jiří Smolek: Vést mládež ke Kristu Ostatky svatých	12 13 16
Napsali jste Den v kůži dospěláka	14
Osobnost Evelyn Maria Habel, ředitelka Oblastní charity Šluknov: Pomáhat lidem žít důstojný život	15
Charita Oblastní charita Česká Lípa pomáhá dlouhodobě nezaměstnaným	18
Pozvánky Pozvánky, knižní nabídka	20
Fotogalerie Biskupský pivovar Litoměřice	23

Fotografie na titulní straně časopisu:
Andělé (práce dětí
MŠ Chorušice)

*Fotografie bez uvedení autora
Jana Michálková
a Miroslav Zelenka*

ZDISLAVA

časopis litoměřické diecéze
20. ročník • 9. číslo • 20 Kč

Emanuel, to znamená Bůh s námi

Adventní doba spěje ke svému konci. Tato liturgická doba je kromě jiného také obrazem dlouhého období Starého zákona. Celá starozákonní doba je voláním k tomu, který má přijít. Nový zákon je zase voláním k tomu, který už přišel a zase přijde. Obojí je projevem vroucí touhy, v níž se sjednotily milióny srdcí, které v průběhu lidských dějin cítily tíhu vyhnanství a hlad po Bohu. V tomto smyslu advent nikdy nekončí, protože vždy budou spravedliví lidé, kterým nebude ke štěstí stačit hromádka peněz, kariéra a možnost vládnout nad druhými. Vždycky budou lidé, kteří budou upřímně volat: „Přijď, Pane Ježíši.“

Jak advent spěje ke svému cíli, očekáváme stále intenzivněji slavnost Narození Páně. Prorok Izaiáš dal Spasiteli zvláštní jméno: Emanuel – Bůh s námi. Zkusme si někdy popřemýšlet o tom, co to znamená. Zkusme někdy, až budete sami, říci nahlas: „Bůh se mnou!“

Tuto pravdu potřebujeme nejen znát, ale měli bychom ji mít dokonale zažitou. Měla by být oporou našeho života. Je to paradoxní, ale čím více lidí žije dnes spolu na malém prostoru, třeba někde v labyrintu velkoměsta v panelácích, tím více člověk trpí samotou a opuštěností. My křesťané bychom však měli stále zakoušet, že nejsme opuštěni. Bůh je s námi. V tom je náš vnitřní klid, v tom je štěstí Vánoc.

Bůh je s námi, a v tom je naše blaženost. Hospodin se ve svém Synu sklonil k nám a zcela se nám daroval. Vedla ho k tomu láska: „*Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný*“ (Jan 3,16). Tak se projevila dobrota našeho Boha.

Bůh je s námi, a v tom je naše síla. Lidský život je stále ohrožen. Mnohokrát poznáváme svou omezenost a slavnost, bezmocnost v konání dobra i v boji proti zlu. „*Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?*“ (Řím 8,31) S Ježíšem jsme silní. On nás také posílá do života s ujištěním: „*Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte...!*“ (Mt 28,18)

Bůh je s námi, a v tom je naše posvěcení. Starat se o to, aby Bůh byl s námi a my s ním, to je základ svatosti. Máme často starost, že víra málo proměňuje náš život. Že zůstává jen címsi pro neděli a svátek. Praktická snaha o to, aby-chom vědomě žili v Boží blízkosti, nás této starosti může zbavit.

Advent končí, ale adventní smýšlení, touha po Bohu, by nás nemělo opouštět nikdy. „*Emanueli, králi náš a zákonodárce, přijď a dej nám spásu, Pane, náš Bože.*“ (Zpěv před evangeliem z 21. prosince.)

Bůh je s námi, avšak jsme také my s Bohem? Držme se ho...

P. Stanislav Přibyl, generální vikář

V dalším čísle Zdislavy

- ▶ vás **pozveme do Filipova** na výroční lednovou pout', která se zde bude konat u příležitosti 150. výročí tohoto poutního místa. Pro ty z vás, kteří plánují 13. ledna Filipov navštívit, přineseme i řadu praktických informací.
- ▶ o Filipovu budeme mluvit s **R.D. Zdeňkem Maryškou**, jedním z bývalých zdejších duchovních správců, a současným farářem **P. Jozefem Kujanem SDB**.
- ▶ seznámíme vás s **přehledem akcí**, které budou příští rok v souvislosti s filipovským výročím probíhat.
- ▶ v příspěvku Diecézní charity Litoměřice se dočtete o **charitní pomoci uprchlíkům a migrantům**
- ▶ přineseme **pozvánky, zprávy z diecéze**, a pokud nám napíšete, i příspěvky vás, našich čtenářů.

Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se! Pán je blízko.

(Flp 4,4.5)

Kdo zpívá, modlí se dvakrát

Josef Waldmann

Mohl byste prosím povědět něco o svém dětství?

Já jsem se tady v Pasekách narodil. Můj dědeček byl pekař. Nejdříve nepekl doma, docházel do pekárny. Potom si postavil dole v Pasekách jeden z nejhezčích domů. Ale právě v den mobilizace dům prodal, chtěl se přestěhovat do Jilemnice. Protože se ale změnila měna, přišel o všechny stržené peníze. Pustil se proto do stavby nového domu, kde jsem se já později narodil. Stavěl ho na spáleništi. Postavil typický venkovský dům, kde vedle světnice byly hned chlévy. Bývalo to tak proto, aby v zimě, když chalupa zapadla sněhem a lidé museli krmít dobytek, se nemuselo chodit daleko. Seno bývalo uloženo nad chlévy. Dnes si takový život neumíme představit, vládne čistota a pohodlí. Ale dříve lidé, přestože žili v takových podmínkách, si četli v Bibli, hráli na hudební nástroje... Moje maminka byla tedy pasecká a tatínek pocházel ze Šumavy. Žili jsme s dědečkem a s babičkou. S nimi jsem také chodil do kostela, dědeček mě nosil na ramenou, ani jsem ještě neuměl pořádně chodit. V kostele jsem slyšel duchovní písně. Moje babička chodila na odpolední májové pobožnosti a šlapala měchy. Mě si na ty měchy vždycky posadila... Za mého dětství se Paseky příliš nelišily od Pasek, jak je ztvárnil Karel Václav Rais. Chodil jsem do školy tady v Pasekách a také jsem tady jako chlapec začal hrát na housle. Můj učitel se jmenoval František Vedral. Na vojně hrával v kapele a byl to vynikající hudebník. Docházel k nám domů, maminka

mu vždy připravila nějaké jídlo a kávu. Učil mě podle vlastní hudební školy. Hrával jsem v kostele nebo také v hospodě. V kostele jsem ministroval u výborného kněze, P. Kollmanna. Když jsem povyrostil, začal jsem studovat na gymnáziu v Jilemnici. Na jaře a na podzim jsem chodil na vlak do Rokytnice, ale v zimě to bylo příliš náročné. To jsem také jednu zimu bydlel v Jilemnici na faře.

Jak se dál vyvíjel váš život s hudbou?

V Jilemnici jsme měli výborný orchestr ze studentů i z občanů Jilemnice. Dělalí jsme velké koncerty. Na vysoké škole jsem vedl sbor a moje budoucí žena ve sboru zpívala, tak jsme se seznámili a vzali jsme se ještě jako studenti. Když jsme dostudovali, dostali jsme umístěnku do Děčína. Já jsem učil na tamním gymnáziu češtinu, latinu a hudební výchovu, moje žena tam učila matematiku a fyziku. V Děčíně jsem také vedl 31 let symfonický sbor. S dětmi a mladými lidmi jsme oba dobře vycházeli. Naši žáci, kteří jsou roztroušeni po celém světě a dnes jsou už i v důchodovém věku, za námi dodnes jezdí až sem.

Kdy jste se z Děčína přestěhovali zpět do vašeho rodiště?

Poslední den školního roku, když jsme odcházeli do důchodu, jsme už měli naložené auto. Rozdali jsme vysvědčení a odjeli sem. To bylo v roce 1993. Do té doby jsme sem dojížděli. Dům, ve kterém bydlíme, je stejně starý jako náš kostel, je z roku 1789. Zdědili jsme jej po mém strýci, dříve tu

bývala truhlárna. V domě, ve kterém jsem se narodil, bydlí rodina mého bratra.

Josef Waldmann

Navštívili jsme manžele Jarmilu a Josefa Waldmannovy, kteří žijí v horské vesnici Paseky nad Jizerou, na samé hranici litoměřické diecéze. V této obci žije 250 stálých obyvatel, chalupy jsou roztroušeny po stráních, kostel je zde nevelký, ale mnozí, kteří vyhledávají duchovní hudbu, znají toto místo: Paseky jsou rodištěm devíti houslařů, každé léto se tu konají Pasecké hudební slavnosti a při zdejších kostele svatého Václava působí už třicet pět let Svatováclavský sbor. Když pobýváme ve zdejší krajině, přestáváme se divit, že tady, a zrovna tady se lidé snaží vyhledávat to, co pozvedává mysl a co ji zušlechťuje – duchovní hudbu. A hudbě se tu daří.

Kdy byl založen

Svatováclavský sbor?

Sbor jsme založili za působení P. Ladislava Kubíčka v roce 1980. Chtěli jsme provozovat duchovní hudbu, a tak i získávat prostředky na opravu našeho kostela. Začínali jsme na svátek sv. Václava, provedli jsme tehdy Mši F dur Zdeňka Fibicha. Doba tehdy nebyla nakloněna chrámové hudbě. Základ sboru tvoří naše rodina, všichni zde buď hrají nebo zpívají. Zpíváme o všech velkých svátcích během církevního roku, býváme zváni na různá místa naší vlasti a vystupujeme také v cizině: v Německu, ve Francii, v Rakousku a v Polsku. Sbor zpívá s doprovodem varhan i s orchestrem. Radujeme se z každé dobře nastudované skladby a těšíme se na pravidelné sobotní zkoušky, na které zpěváci

mnohdy přijíždějí i za špatného zimního počasí. Členy sboru jsou zpěváci tří generací. Svou práci sbor za třicet pět let nepřerušil. Zpívali jsme už přes padesát mší. Za největší úspěch považujeme nastudování Bachovy Mše h moll a Dvořákova oratoria Stabat Mater. Zpíváme k větší slávě Boží.

Jak zvládáte tak velké dílo?

Už jsem zmínil, že celá naše rodina žije hudbou. Náš syn Jakub, který byl dříve kontrabasistou České filharmonie a nyní učí na hudební škole v Praze, se mnou dělá sbormistra našeho sboru. Jeho syn, náš vnuk Filip Waldmann hraje na kontrabas s Vídeňskými filharmoniky. I ostatní členové naší rodiny mají k hudbě velmi blízko. Také moje žena zpívá ve sboru a na všechny členy naší rodiny se mohu spolehnout, mám v nich zájem. U práce se sborem záleží na každém jejím členu a já mám to štěstí, že už pětaticet let pracuji se skvělými lidmi.

Zpíváte v kostele, mají všichni členové sboru vztah k víře?

Duchovní hudba, kterou provozujeme, má své kořeny ve víře. Velká díla minulosti byla tvořena na liturgické texty. Pokud člověk prožívá tuto liturgickou hudbu nebo k ní svým hlasem přispívá, určitě je zasažen, změněn. Musí se začít zamýšlet. Není to už pouze radost z hudby, která naplňuje kostel, hovoří zde už i něco víc. Za desetiletí, kdy pracuji se Svatováclavským sborem, vnímám, jak jeho členové prožívají hudbu, kterou společně tvoříme. Vždyť my se nechceme účastnit soutěží, akademicky teoretizovat, my chceme zpívat k větší slávě Boží. O víře se nikdy v naší rodině moc nemluvalo, všichni jsme prostě do kostela chodili společně, je to pro nás základní potřeba a nutnost. Víme, proč tam chodíme. O víře nepochybujeme.

Každoročně pořádá Svatováclavský sbor Pasecké hudební slavnosti. Můžete nám tento svátek duchovní hudby přiblížit?

Na konci července v roce 1989 slavil pasecký kostel sv. Václava 200 let posvěcení. Aby byla oslava opravdu důstojná, rozhodl jsem se pokusit se nacvičit Ba-

chovu velkou Mši h moll a provést ji při slavnostní mši svaté. Tento počín podpořilo nadšení členů České filharmonie, kteří zasedli v orchestru. Zpěváci byli posilněni některými členy Děčínského pěveckého sboru, který jsem tehdy vedl. Rozsáhlou skladbu jsme nacvičovali celý rok, zkoušky nebraly konce. Ale povedlo se a skladba zazněla ve vší své kráse z přeplněného kůru kostela. Mše trvala tři hodiny. Kostel byl zaplněn do posledního místečka, ale tehdy se ještě mezi posluchače míšili poněkud zvláštní „hosté“, kteří nebyli zváni a které nikdo neznal. Takto tedy probíhal první ročník Paseckých slavností. Rozhodli jsme se pokračovat a od té doby se vždy tři dny uprostřed léta na naši paseckou chalupu sjedou hudebníci. Společně nacvičujeme právě v těchto třech dnech, které trávíme pospolu, a proto svým posluchačům předáváme i radost z hudby a radost, kterou jsme my zažili při secvičování. Hned následujícího roku slavil Svatováclavský sbor deset let svého trvání a my jsme v neděli provedl Mši D dur zvanou „Lužanská“ od Antonína Dvořáka. V sobotu se v kostele konal koncert. Hudbu Bachovu, Händelovu, Mozartovu a Zelenkovu doprovodil mluveným slovem Ivan Medek, který pomáhal vytvářet podobu hudebních slavností. Nahrávku tehdy pořídil i Český rozhlas. To byl vlastně začátek Paseckých hudebních slavností. Téhož roku se zde konal v listopadu ještě koncert k životnímu jubileu šéfdirigenta České filharmonie Václava Neumanna, který iniciovali jeho přátelé z orchestru, kteří už v Pasekách byli a věděli, že oslava při koncertě bude srdečná a nezapomenutelná. Tehdy přijeli

i přátelé Václava Neumanna až z Japonska.

Mohl byste nám přiblížit některé ročníky Paseckých hudebních slavností?

Ano, to mohu učinit a nemusím se spoléhat jen na svoji paměť. Už píše čtvrtou knihu kroniky slavností a Svatováclavského sboru. Každoročně zaznamenám uvedené skladby, sólisty, kteří zde vystoupili, malíře, fotografie nebo sochaře, kteří zde vystavovali svá díla, a také speciální hosty, kteří daný ročník navštívili.

Hosty následujících Paseckých slavností byli dirigenti Václav Neumann a Jiří Bělohlávek, telegrafem nám poslal pozdravy i legendární dirigent Rafael Kubelík. Každý rok byl nezapomenutelný, pravidelně zde účinkují přední čeští sólisté, orchestrální hráči, divadelní umělci, výtvarníci a filosofové. V roce 1994 byly slavnosti věnovány Janu Dismasu Zelenkovi a profesor František Xaver Thuri zkomponoval skladbu pro 16 kontrabasů nazvanou Pocta J. D. Zelenkovi, která měla

Josef Waldmann doma

velký ohlas. V roce 1996 jsme hudbou oslavili sté výročí vzniku České filharmonie a k této příležitosti zkomponovali F. X. Thuri a Jaroslav Krček společné dílo, Pasecké ozvěny. Slavnosti v roce 1997 byly věnovány odkazu Věnceslava Metelky. Osmý ročník slavností se hlásil k oslavám 650 let od založení Karlovy univerzity, recitoval Alfred Strejček. V roce 2002 jsme uvedli dramaturgii Zapadlých vlastenců v režii Pavla Štingla. Před-

Dům Waldmannových

Místa, na nichž spočívá zvláštní požehnání

Zavítali jsme do Podkrkonoší, do míst, o nichž psal Karel Václav Rais v knize *Zapadlí vlastenci*. Také tady na horách žijí lidé svoji vírou. Jsou dny, kdy je zde velmi rušno a kostel je do posledního místa plný věřících, přestože byl vystavěn na odlehklém místě, kam dnes autobus jezdí sotva dvakrát denně. Proč tomu tak je a co přitahuje lidi do kostela sv. Václava v Pasekách nebo na starobylé poutní místo Bozkov, se dozvíte v našem článku.

Farnost Paseky a Bozkov

Bozkov

Chceme-li představit farnost Paseky, musíme začít v Bozkově, kde sídlí kněz Krzysztof Mikuszewski, který odtud farnost Paseky spravuje. Do této farní kolatury patří ještě farnost Zlatá Olešnice s kostelem svatého Martina. Tyto obce spadají do turnovského vikariátu. Bozkov je mariánské poutní místo s bohatou a zajímavou historií. Nejstarší zápis o Bozkově pochází z roku 1352, další z roku 1356, kdy toto místo patřilo k cisterciáckému klášteru v Mnichově Hradišti a zde působil řeholní kněz Ado. V roce 1434 byl zdejší kněz, P. Janoušek, husity utopen a dřevěný kostel byl zbořen. Ale již tehdy se zde objevil pramen vody, který přinášel uzdravení. Dodnes tu tryská voda a pramen se říká U Matičky. Další sto let byl Bozkov bez kostela, a protože místo náleželo panstvu vyznání luteránského, stavbě nového kostela nic nenasvědčovalo. A právě tehdy se udál zázrak. Čtyři nedaleké vesnice – Roztoky, Jesenný, Helkovice a Škodějov – se po domluvě s vrchností usnesly, že v Roztokách postaví kostel. Svázely tedy stavební materiál na místo, kde měl být kostel postaven. Veškerý stavební materiál byl však během jedné noci zázračně přenesen do Bozkova. Nedaleko napadl tenkrát v horkém červenci sníh, který netal, a sněhem pokryté místo připomínalo půdorys kostela. Byla objevena listina, na níž tuto pozoruhodnou skutečnost potvrdilo svými pod-

pisí 84 hodnověrných svědků. Že lidé tehdy viděli v této události Boží záměr je jasné už z toho, že ačkoli Bozkov na stavbu kostela nepřispěl a většina bozkováků byla husitského vyznání, kostel se začal stavět na místě, kde napadl sníh. Jakmile se zde začalo kopat, byla nalezena socha Panny Marie, kterou zde o sto let dříve ukryl poslední zdejší kněz před husity. Tato soška je dodnes umístěna na oltáři zdejšího kostela Navštívení Panny Marie (Královny hor). Roku 1626 odtud Albrecht z Valdštejna, kterému zdejší kraj připadl, vykázal všechny nekatolické pastory. V roce 1680 byl kraj zasažen morem, ale Bozkov byl ušetřen stejně jako poutníci, kteří pravidelně do Bozkova putovali. Farnost byla spravována nejdříve z Turnova, později ze Semil. Stálý kněz, P. Václav Komárek, tu opět žil a působil až v roce 1747. Jeho nástupce, P. Václav Dušek, tu působil velmi dlouho: od roku 1752 do roku 1772. Dnešní kostel byl postaven v barokním stylu v letech 1757–1792 z podnětu hraběnky Marie Polyxeny Des Foursové. K Panně Marii Bozkovské putovalo tehdy mnoho poutníků, sešlo se tu i více než devět tisíc věřících. Kněží zde bývalo i 26, jak dokládá právě P. Dušek. V polovině 18. století byl kostel vybaven dřevěnými dílny kosmonoského Josefa Jelínka. P. Dušek zde také zažil selské povstání. Vyšel však vzbouřencům vstříc v rochetě a se stólou a uvítal je jako poutníky. Kostel byl zachráněn. Během josefínských reforem byly poutní aktivity a procesí zakázány a soška Panny Marie musela být z oltáře odnesena, ale zanedlouho byla vrácena zpět. Varhany pro zdejší kostel zhotovil v roce 1852 Josef Prediger. Dokončena byla třetí etapa oprav tohoto památkově chráněného dvoumanuálového nástroje. Kostelní věž je vysoká 49 m a nacházejí se v ní tři zvony, nejstarší z roku 1555 s reliéfem bozkovské madony. Vyhlídkový ochoz je po rekonstrukci přístupný. Můžete odtud vidět krásné panoráma Krkonoš. Na záchranu tohoto starobylého poutního místa

byla v roce 1992 obnovena Matice bozkovská, která dnes pomáhá například shromažďovat prostředky na záchranu unikátních varhan.

Krzysztof Mikuszewski

„Když jsem vstupoval do řádu saleťanů, měl jsem už touhu vyjet na misi. Nejráději bych působil v Brazílii nebo v Argentíně. Po vysvěcení jsem sloužil v polské farnosti Trzciance. Byla to velká farnost, měla asi třináct tisíc věřících a bylo nás tam patnáct kněží. Tam jsem učil ve zvláštní škole, na střední škole i na základní škole. Byl jsem kaplanem v domově pro postižené ženy a také jsem měl na starost ministranty. Byla to farnost, v níž bylo široké pole působnosti pro pastorační práci. Učit ve škole mě vždycky bavilo, snad proto, že v naší rodině všichni učili: sestry jsou učitelky, tety učily, a i můj tatínek pracoval ve škole. Vždycky jsem měl dobré kontakty i s problematickou mlá-

P. Krzysztof Mikuszewski

deží. V našem řádu jsem pracoval s novici, což zase byla trochu jiná činnost. Vedl jsem také oddíl stolního tenisu, protože jsem se tomuto sportu věnoval jako kluk závodně. Stále jsem měl v sobě touhu jet do zahraničí, vždy jsem provinciálovi říkal, že je na něm, kam mě pošle. Při mé první cestě do zahraničí do La Saletty se nám v Mladé Boleslavi rozbilo auto a my zde museli pár dnů pobýt. To jsem ještě netušil, že právě sem mě zavede má služba. Když vyvstala v Čechách potřeba nového kněze, dohodli jsme se, že dokončím s novici školní rok a budu pro tuto službu uvolněn. Do Čech jsem přijel v září roku 2000 a začal působil nejdříve v Železném Brodě a později v Bozkově. Rozumět češtině není až takový problém, ale správně mluvit je těžší. Mně pomáhala s češtinou paní Milena Šílená, která nedávno zemřela ve věku 93 let. Ta vždycky říkávala, že nemusím umět češtinu perfektně, ale že je důležité, aby lidé

rozuměli, proč jsem tady a jaké je moje poslání. Protože jsem představeným našeho řádu tady v Čechách, pokládám za velmi důležité, aby zde působící kněží začínali vždy jazykovým kurzem, protože začátek je důležitý. Když se člověk něco naučí špatně, později už to těžko opraví, protože už nemá mnoho času. Pro kněze je také velmi důležité pochopit kulturu a mentalitu země, ve které působí. Rozdíl mezi českou a polskou mentalitou jsou z mého pohledu tyto: za prvé, Češi nemají takové znalosti náboženství, takže můj jazyk a slova musí být srozumitelné i lidem nevěřícím. Tady v Čechách je více prostoru pro to ukazovat svědectvím života, co znamená víra, komunita, život ve společenství, řeholní život. Lidé to neznají a mají různé představy a předsudky. Za druhé mám za to, že česká povaha je trochu pohodlná a nemá ráda změny. Když přijde něco nového, něco se má změnit, lidé zde potřebují více času. Také se pomalu otevírají druhému a důvěru zde lze získat až po delší době. Ale potom vidím, že jsou zde lidé opravdu dobří. Možná je tu ještě třetí věc, a to fakt, že potřebuji-li něco, musím říkat, že už včera bylo pozdě. Potom mi všichni ochotně pomáhají. Ale když záležitost nespěchá, každý ji rád odkládá a oddaluje. Nikdy jsem nelitoval, že jsem místo do Brazílie odjel do Čech. Bůh určitě věděl lépe než já, kde mám sloužit. V Brazílii by bylo sice tepleji, ale zase bych se nenačil lyžovat. Mám sport rád. Hraji volejbal, stolní tenis a také si rád zahrám fotbal.

Mojí bolestí jsou další farnosti. Tam, kde kněz pobývá s věřícími jen při mši a po mši svaté, není možná účinná pastorační práce. Tak to mám já ve Zlaté Olešnici. Ve farnosti Paseky je to výjimečné. Tam bydlí pan Waldmann a on a jeho žena konají práci, kterou by tam konal kněz, kdyby tam bydlel. Spojují lidi, pečují

Reliéf p. Hofmanna v Bozkově

o kostel. Jsou to horalé, mají už trochu jinou mentalitu. Kdyby každá farnost měla takové lidi jako jsou Waldmann-

Svatováclavský sbor pod vedením Josefa Waldmanna (fotoarchiv Josefa Waldmanna)

ovi, bylo by to velké bohatství. Ale takových lidí není mnoho. Musí to být vzdělaní lidé s autoritou u ostatních, což není časté.

Když jsme podruhé mířili do Pasek nad Jizerou, abychom se zde mohli zúčastnit mše svaté a poté navštívit manžele Waldmannovy, ve Vysokém nad Jizerou mělo naše auto poruchu a nebylo možné v cestě pokračovat. Byl nedělní poledne a nebylo nám, než zavolat P. Krzysztofovi. Ten pro nás ochotně přijel a nabídl nám přespání na faře i večeri. Po snídani mě zavezl do Pasek k Waldmannovým a manžela do autoservisu. Nepříjemná komplikace se díky jeho vstřícnému přístupu změnila v příjemné chvíle strávené na bozkovské faře.

Paseky

Obec Paseky nad Jizerou byla založena v sedmáctém století, první zmínka o této obci je z roku 1654. Než zde byl postaven kostel, věřící docházeli do 6 km vzdáleného Vysokého, kde bývali také pohřbíváni na tamním hřbitově. Kostel zde byl postaven podle návrhu stavitele A. Teumera v letech 1787–1789. Kostel je klasicistní s hranolovou věží krytou šindelem. Kostel sv. Václava byl vysvěcen na sv. Ondřeje 30. listopadu 1789. Hlavní oltář, dva postranní oltáře, kazatelna a dvacet lavic pochází ze zrušeného kostela sv. Václava ve Staré Boleslavi, který byl uzavřen v důsledku zrušení jezuitského řádu v roce 1773. Z tohoto kostela pocházel i původní obraz sv. Václava na hlavním oltáři, ale dnes je zde obraz novější, který namaloval Vojtěch Bartoněk. Nový obraz nechal v roce 1896 vymalovat P. Václav Smetana,

který nechtěl sloužit mše svaté pod obrazem, na němž byl vyobrazen spolu se sv. Václavem i bratrovrah. V kostele je vyřezávaný Boží hrob a betlém. Dva zvony, jeden ze zrušeného kostela sv. Víta v Mladé Boleslavi z roku 1665 a pasecký zvon z roku 1770, byly zabaveny pro válečné účely v roce 1943. Na nové zvony si vybrali paseckí občané v roce 1947. Před kostelem je barokní kříž z roku 1811 a rostou zde dvě lípy vysazené v roce 1881. U kostela je hřbitov s kamennou zdí, odkud je nádherný rozhled na Krkonoše. Odpočívá zde Věnceslav Metelka, učitelský pomocník, z jehož paměti Karel Václav Rais čerpal při psaní své knihy *Zapadlí vlastenci*. Věnceslav Metelka se jako samouk vyučil houslařem a založil rodovou houslařskou tradici (jeho dcera Johana byla první houslařkou u nás) z níž vzešla Krkonošská houslařská škola, která je stále živá. Ve farní budově bydlel jako poslední kněz P. Karel Doležal, který odtud v roce 1938 odešel. Obec Paseky, i když obyvatelstvo bylo výhradně české, byla připojena ke Třetí říši. Během II. světové války spravoval farnost P. Antonín Kollmann, který sídlil v Příchovicích. Z poválečných kněží nelze zapomenout na P. Ladislava Kubička, který zde působil v letech 1977–1987. Ten zde zavedl nedělní odpolední mše svaté, v kostele nechal zbudovat ambon a pořídil nový obětní stůl. Za jeho požehnaného působení byl také založen Svatojánský sbor, který letos oslavil třicet pět let své činnosti a který po celou dobu řídí Josef Waldmann za pomoci své rodiny. Tento chrámový sbor se pravidelně schází každou so-

botu u Waldmannů v Pasekách. Ročně pětkrát vystoupí v kostele sv. Václava: na první postní neděli, o Velikonocích, na poutní svátek sv. Václava, na první adventní neděli a o Vánocích. Sbor koncertuje také v zahraničí. Každoročně se díky Waldmannovým konají Pasecké hudební slavnosti, na které se za kvalitní hudbou sjíždí mnoho posluchačů. O fenoménu tohoto sboru a o Josefu Waldmannovi bude pojednáno zvlášť.

Z dalších kněží působících v této horské vesnici vzpomeňme P. Josefa Mazuru, který zahájil generální opravy kostela trvající sedm let. Tento kněz se věnoval také mládeži a ministrantům. Pořádal autobusové zájezdy do zahraničí s duchovním podtextem. V Pasekách byl také oblíben kněz P. Antonín Kejdana, který tu dva roky působil. Kromě kostela se v obci nachází tři sochy Jana Nepomuckého a jedna socha Panny Marie boleštné, dva křížifixy a kaple Nejsvětější Trojice, obnovená v roce 1994, kde se každoročně koná poutní mše svatá pod širým nebem. Ve farním domě byl díky zdejší nadšencům v roce 1958 otevřen Památník zapadlých vlastenců, původně myšlený jako literární památník místního houslaře Věnceslava Metelky. Ochetní místní dárci přinášeli další a další rodinné poklady, což vedlo k rozšiřování sbírek i výstavních prostor. Nyní vás návštěva tohoto muzea obohatí i o informace z historie živností a řemesel v této lokalitě. Škola, která sloužila od roku 1791 a kde učil kantor Josef Šimůnek a jeho pomocník Věnceslav Metelka, byla bohužel zrušena v roce 1979, protože po II. světové válce se tato obec, která mívala i 1700 obyvatel, začala vyliďňovat. Dnes zde žije 250 stálých obyvatel a děti musí velmi složitě dojíždět do škol.

Josef Waldmann

Saletini

Pro kongregaci Misionářů Matky Boží z La Salety je obvykle používán název misionáři saletini a zkratkou jsou písmena MS. Tato kongregace vznikla jako ovoce zjevení Panny Marie v La Salettě 19. září roku 1846. Mnoho lidí našlo díky poselství z La Salety cestu k obrácení, k prohloubení víry a lidé v něm nacházejí sílu pro svůj každodenní život. První misionáři saletini přišli do Čech v roce 1994. Biskup litoměřické diecéze Mons. Josef Koukl jim svěřil farnost a chrám Matky Boží (Královny hor) v Bozkově, prvním místním farářem byl jmenován P. Jan Jucha MS. Přišel na prázdnou a zničenou faru a pustil se do práce. Zdejší mariánský kostel zůstal jako jeden z mála nevykradený, ale i tak zde bylo zapotřebí provést opravy. Na zdejší faře se dnes nachází řeholní dům, který má kapacitu padesáti míst pro ubytování, je zde společenská místnost, kuchyně a kaple. A příchozích je zde každoročně kolem tisícovky. O prázdninách tento farní dům hostí například skupinu bezdomovců s misionářkami Lásky a sociálně slabé rodiny. Těmto lidem je k dispozici nejen útulně vybavený dům, ale mohou si pohovořit s otcem Krzysztofem, trávit čas v nádherné krajině nebo si zasportovat. Je zde pro ně i duchovní program. Zdejší lidé i zástupci obce se nejdříve obávali těchto skupin, ale potřebovali si jen zvyknout. Dnes spíše oceňují rozsah práce svého kněze, vždyť i díky jeho působení zdejší obec vzkvétá.

Aktivity ve farnostech

Ve farnosti Bozkov působí kromě otce Krzysztofa také pastorační asistentka, paní Barbora Kurfiřtová, která se například věnuje výuce náboženství a organizaci letních aktivit pro děti. Také zde působí trvalý jáhen, ing. Michael Koudelka, který žije se svou rodinou nedaleko Bozkova a díky němuž se ve farnosti začaly zapojovat i mladé rodiny. Jednou za dva týdny se na faře

koná biblická hodina, na které se sejdou asi deset farníků. Začíná se modlitbou breviáře a nešpor, potom se čte z Písma a o úryvku se po výkladu diskutuje. Toto společenství se schází u stolu s čajem, kávou a pohoštěním, které zdejší ženy připraví. Po diskusi je prostor pro historii: biblických hodin se účastní také Ing. Stanislav Hlava, který na každé setkání připraví úryvek ze starých kronik. Jeho znalosti místní historie jsou ohromující a dokáže také poutavě vyprávět. Kromě každodenních mší svatých si letos hasiči vyžádali v dušičkovém týdnu bohoslužbu za své zemřelé členy. Myslivci zase měli svoji Hubertskou mši svatou. V létě se zde koná dětská pouť, na kterou přijíždějí děti z blízkosti i z daleka. P. Krzysztof také pravidelně a rád navštěvuje staré a nemocné, kteří se do kostela nedostanou. Když sem P. Krzysztof před patnácti lety přišel, připadalo mu, že budou-li nějaká kněžská povolání v Čechách, bude to zážrak. A dnes už je pár mladých mužů, kteří se pro kněžství rozhodli. Možná časem nebudou polští kněží potřeba... Farnost v Pasekách je nevelká, ale číňorodá. Protože manželé Waldmanovi jsou tak vytrvalí, pracovití a věrní svému dílu, jejich aktivitám a obecnému dobru, jež z těchto neúnavných aktivit vzešlo, budeme věnovat samostatný článek.

Vzpomínka

Před II. světovou válkou přišel do Bozkova z České Lípy P. Josef Hofmann, který se narodil v roce 1908 v Pelhřimově a byl vysvěcen v roce 1937. Byl to kněz velmi číňorodý a patří k významným kněžským osobnostem tohoto mariánského poutního místa. I v nelehké době dokázal obrátit zájem veřejnosti k tomuto mimořádnému místu, a tím získal i příznivce k finanční pomoci. Vždyť za jeho působení byly prováděny všechny nezbytné restaurátorské práce. Tehdy byla také restaurována milostná socha Panny Marie, kterou právě on začal nazývat „Královnou hor“. Věnoval se výuce náboženství, za jeho působení byla na vysoké úrovni liturgie i chrámový zpěv. Poutnímu místu také přinášely prospěch časté návštěvy politiků, hudebních skladatelů, malířů a básníků na zdejší faře. Častými hosty tu byli například Jan Čep, Jan Zahradníček nebo Václav Renč. Z iniciativy P. Hofmanna byl na jižní straně kostela instalován reliéf madony a sepjaté kněžské ruce, jež mají kolemjdoucím připomínat důležitost modliteb za zemřelé. Roku 1951 byl P. Hofmann přeložen do Loukova, později byl zatčen a ve vykonstruovaném procesu odsouzen. Zemřel 14. února roku 1971 ve věku 63 let v Letohradě.

Připravila Zuzana Adamová
Foto: Tomáš Adam

ZVONOV za zvony kostelů litoměřické diecéze

S Radkem Rejškem

Okolí Roudnice nad Labem protíná hranice mezi diecézemi pražskou a litoměřickou, což ze správného hlediska může občas přinášet jisté nelogičnosti a komplikace, a to především tehdy, když se vzájemně nekryjí hranice krajů či okresů s hranicemi diecézí, vikariátů a farností. Je to případ velmi častý, takže farníkům z „hraničních“ farností nezbylo nic jiného, než si na toto zvyknout a smířit se s tím. Svě o tom vědí i kněží, jejichž správní obvod je rozdělen mezi dva vikariáty či dokonce diecéze, což někdy přináší nepříjemné a občas i trochu komické momenty... („modleme se za našeho biskupa – no jo, ale kterého vlastně...“).

Zvon a památná zvonice při farním kostele sv. Mikuláše v Lounkách

A je to právě jistý úsek řeky Labe, který vytváří přirozenou hranici mezi pražskou a litoměřickou diecézí, jenže jak jsem byl poučen – ani tady to úplně přesně nesouhlasí, a to právě v bezprostředním okolí Roudnice. Než bych zde rozplétal tento a podobné další „gordické uzly“, tak se smírím s konstatováním, že obec Lounky u Roudnice nad Labem patří do diecéze naší – litoměřické. Lounky leží v těsném sousedství další obce Chodouny, a pokud cestujeme autem z Roudnice přes Chodouny směrem na Polepy, je dobré v Chodounech výrazně zpomalit, abychom odbočku doleva na Lounky nepřehlédli. Silnice nás dovede až k nevelkému farnímu kostelu sv. Mikuláše, v jehož sousedství stojí skutečný architektonický skvost a unikát mezi českými zvonnicemi. Šestiboká zděná stavba má hrázděné zvonové patro, což je v našich zeměpisných šířkách téměř nevídané. V minulém století však hrázdění nebylo vidět, protože právě toto unikátní hrázděné patro bylo obedněno, což tuto pozoruhodnou zvonici poněkud „degradovalo“ – zařadilo ji vzhledem mezi běžné položděné zvonice s dřevěným obedněným patrem. O to větším překvapením pak muselo být zjištění těch, kdo se v problematice zvonice vyznají a měli možnost si stavbu prohlédnout zevnitř!

Nepůvodní bednění bylo našťastí při kompletním restaurování stavby odstraněno, takže hrázděné zdivo nyní vyniká v plné kráse. Původně byly v této zvonici zavěšeny tři zvony, ale válečné rekvizice do našich časů přežil jediný, zato však skutečně památný a velmi

starý. Byl odlit nezjištěným zvonařem v roce 1493 a při průměru věnce 78 cm patří k středně velkým zvonům dochovaným z této doby u nás. Jeho hlas se vyznačuje poněkud zvláštním zabarvením, což je však u takto starých zvonů běžné. Toto zvláštní zabarvení má na svědomí jistý nesoulad mezi harmonickými tóny – především mezi prostým uchem výrazně slyšitelnou tercií a velmi sni-

ženou kvintou, která s hlavním tónem (primou) vytváří poněkud nelibě znějící disonantní interval zvětšené kvarty (zmenšené kvinty), tak zvaný tritonus. Pokud by se současnému zvonaři podařilo takto odlít nový zvon, nejspíš by byl kolaudátorem odmítnut. Ale my si dnes musíme uvědomit, v jakých podmínkách tehdejší zvonaři pracovali a jaké technologie ve srovnání se současností měli či neměli k dispozici. Pak nám totiž nezbude nic jiného, než v uctivém ztišení obdivovat

pozoruhodné dílo, které vzniklo v pro nás již velmi vzdálených dobách, o nichž se dovídáme pouze z historických pramenů. Pozoruhodné je již jen to, že se takto starý zvon dochoval a že svým svěbytným a nezaměnitelným hlasem (nezaměnitelným právě díky výtčeným odchylkám) vyzvání již tolika generacím, že je nejspíš ani nedokážeme spočítat. Takže na ty výtčené odchylky nahlížejme s úctou a obdivem – pozitivně – a chápeme je jako projev osobitosti!

Protože tak, jak je osobitá stavba, v níž se tento památný zvon nachází, tak je osobitý i hlas tohoto zvonu!

Radek Rejšek,
diecézní kampanolog a organolog

Přehled bohoslužeb

Bozkov ■ kostel Navštívení Panny Marie

Út 18.00 hod.

St 18.00 hod.

Čt 18.00 hod.

Pá 18.00 hod.

So 10.00 hod.

Ne 10.00 hod.

Paseky nad Jizerou ■ kostel sv. Václava

Ne 15.00 hod.

Zlatá Olešnice ■ kostel sv. Martina

Ne 13.30 hod.

Od roku 2000 zde slouží oblíbený kněz otec Krzysztof, který si na vyhlášených hudebních slavnostech nikdy neodpustí závěrečné poděkování „sborovi a orchestře“ a který za patnáct let služby odvedl v tomto kraji velký kus práce.

Krátké zprávy z diecéze

Za klášterním betlémem do Rumburku

V Rumburku je od začátku adventu k vidění klášterní betlém. Jesličky vyřezané těmi nejlepšími řezbáři Šluknovska pochází z roku 1922. Triadevadesát let starý betlém se staví na ploše o rozloze 20 m² v postranní kapli sv. Antonína Paduánského v klášterním kostele sv. Vavřince. Betlém v orientálním stylu pořídili řeholníci z rumburského kapucínské kláštera. Klášterní betlém je přístupný během otevírací doby Lorety Rumburk do 2. února 2016, od úterý do soboty mezi 9. až 16. hodinou. Jeho návštěva je součástí prohlídkového okruhu v Loretu.

O vánočních svátcích je možné betlém zhlédnout 26. prosince od 14 do 17 hodin a 27. a 28. prosince od 14 do 16 hodin.

Letos se mohou návštěvníci těšit na jeho nové nasvícení. O betlém pečují rumburští betlemáři Jaroslav Pšenička a Jaroslav Blažek. V průběhu listopadu jej postaví a během následujících měsíců klášterní jesličky třikrát promění. První scénu narození Páně a klanění pastýřů nahradí od 6. ledna scéna klanění tří králů. Od 26. ledna se betlém promění potřeť. Vystaveny budou figurky představující útěk Panny Marie, Josefa a malého Ježíše do Egypta.

Ti, kdo se chtějí za klášterním betlémem vypravit opakovaně a vidět všechny jeho proměny, by si měli uschovat vstupenku z první návštěvy Lorety. Poté, co se prokážou

vstupenkou a získají razítko, si v lednu při druhé a třetí návštěvě prohlédnou betlém zdarma.

Klára Mágrová, farnost Rumburk

Zveme vás na výstavu betlémů do Ústí nad Labem

Na osmdesát betlémů si mohou prohlédnout návštěvníci výstavy v Ústí nad Labem, která se koná v období vánočních svátků v arciděkanství kostele Nanebevzetí Panny Marie. Na té letošní, v pořadí již devětadvacáté, jsou vystaveny exponáty z tuzemska i ze zahraničí, vytvořené ze dřeva, papíru, keramiky nebo třeba perníku. Řadu betlémů na výstavu opět zapůjčil zakladatel výstavy dr. Antonín Sporer, farář z Vysokého nad Jizerou. Letošní novinkou je sada betlémů malovaných na překlížce od betlémáře pana Podzimka z Jiříkova-Filipova. Krásný keramický betlém zapůjčila Základní umělecká škola v Mostě, zajímavý je háčkový betlém Libuše Rokosové.

Výstava potrvá do 3. ledna, otevřena je denně (více na str. 22). Návštěvníky budou výstavou provázet texty papeže Františka, porovnávající světové dění s tematikou Vánoc.

Jana Michálková

V biskupském pivovaru uvařili první pivo

Klasické, tradiční. Tak charakterizuje sládek Milan Došek pivo, které začal v pátek 27. listopadu 2015 vařit v nově vybudovaném biskupském pivovaru v Litoměřicích. „Pivo má mít říz, plnou chuť a vonět po sladce a použitém chmelu. Jeho chuť by měla být čistá,“ říká.

Na rozdíl od piva koupeného v obchodě, které je pasterizované nebo filtrované, aby se tím prodloužila jeho trvanlivost, půjde zdejší pivo ke konzumentům přímo z výroby. Nebude nijakým způsobem ošetřené, takže jeho chuťové vlastnosti by měly být solidní. „Naše piva budou přirozená, více sladová, bez přídavku cukru. Důležité je, aby měla příjemnou chuť a byla pro zákazníky lahodná. Kvalita piva se

odvíjí od kvality vody a tady voda kvalitní je,“ zdůrazňuje s tím, že vařit se bude výhradně z českých surovin, tj. z žateckého chmele.

Sládek Milan Došek je člověk s bohatými odbornými zkušenostmi. Vyučil se sladovníkem, v pivovarnictví pracoval celý život, prošel všemi jeho odvětvími. V biskupském minipivovaru bude vařit piva plzeňského typu: spodně kvašenou desítku, jedenáctku a dvanáctku, v nabídce ale nebude chybět ani nízkalkoholické pivo pro cyklisty a ani speciály připravované například o Vánocích či Velikonocích. „Vytipovali jsme osm různých piv, jejich jména budou odpovídat charakteru naší firmy. Vařit budeme piva Štěpán, Vikář, Rektor nebo Kaplan. Víněty bude zdobit znak biskupství a chmelová větvička,“ upřesňuje Richard Kirbs, jednatel společnosti, kterou založilo biskupství a která bude pivovar provozovat.

Minipivovar s pivnicí vznikl v prostorách Diecézního domu kardinála Trochty v Litoměřicích. Doplnit má nabídku ubytovacích služeb Hostelu U sv. Štěpána, které jsou zde úspěšně provozovány už šest let.

První zdejší pivo zákazníci ochutnají, až bude zralé, tedy začátkem ledna. Vařit se tu budou většinou ležáky. Do té doby budou hostům nabídnuta piva jiných výrobců. V sobotu 28. listopadu zde totiž byla otevřena restaurace s pivnicí o celkové kapacitě 120 míst. V nabídce jsou teplá jídla po celý týden, v pivnici ze samovýčepů si může každý konzument pivo sám načepovat.

Vybudování a provozování minipivovaru v Diecézním domě kardinála Trochty je investičním projektem Biskupství litoměřického, financovaným z finanční náhrady za majetek, který nemůže nebo z různých důvodů nebude vrácen podle zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi.

Jana Michálková

Fotogalerie na straně 23

Vést mládež ke Kristu

Novou posilou týmu diecézního centra mládeže se v těchto dnech stal **P. Jiří Smolek**, kaplan arciděkanství v Ústí nad Labem. Jaké úkoly ho nyní čekají? Ptali jsme se v následujícím rozhovoru.

Jak dlouho pracujete s mládeží a co vás na této práci zajímá?

Jsem vděčný, že jsem mohl vyrůst v nějakém společenství věřících mladých lidí, kde mi byly svěřovány postupně různé úkoly. Ty se měnily v závislosti na tom, jak se měnilo mé postavení – student, jáhen, kněz.

Služba mladým je pro mne velkým obohacením a školou v mnoha směrech. Zajímavé je sledovat jejich růst a působení různých vlivů na utváření osobnosti, společně hledat způsoby, jak jim pomoci co nejlépe rozvinout možnosti a dary, kterými je Bůh vybavil.

Jaké akce, setkání jste pomáhal organizovat a účastnil se jich?

R.D. Jiří Smolek (sedí druhý zleva) se první diecézní poutí mládeže účastnil jako dvacetiletý, nyní coby kněz mládež na pouti doprovází.

Z akcí, které mě nejvíce formovaly, to byly především letní tábory spolku Matěj pro děti z Litoměřic a okolí. Jako jáhen a nyní kaplan v jejich pořádání pokračuji v Ústí nad Labem. Je to příprava budoucí mládeže a zároveň nesmírně účinná pomoc mladým vedoucím v jejich osobnostním růstu. Účastnil jsem se nebo jsem pomáhal s přípravou několika diecézních, celostátních a světových setkání mládeže. Velmi rád jsem se účastnil pořádání diecézních pěších poutí mládeže v naší diecézi. Myslím, že jsem vyjmenoval to hlavní.

Na které z nich rád vzpomínáte a proč?

Rád vzpomínám na všechny akce, které jsem výše zmínil. Nejradši ale na tábory, protože jejich pořádání klade na zúčastněné vysoké nároky, a ty nejvíce spojují. Zážitků je bezpočet. Velmi rád vzpomínám také na Světový den mládeže v Římě v roce 2000. Setkání se sv. Janem Pavlem II. se mi hluboce vrylo do paměti. Byl to opravdový svědek Krista, trpící, a přesto lásku vyzařující na všechny. Některá slova, která zazněla při vigílii na Tor Vergatě, byla pro mne rozhodující v době mého rozlišování povolání.

Čemu se budete věnovat v nejbližší době a co vás čeká v příštím roce?

Na centru mládeže tvoříme jakýsi tým ve třech s O. Jozefem Kadlicem, který je však dost vytížen jako ředitel zodpovědný za centrum života mládeže Křížovatka v Příchovicích a Petrou Přenosilovou.

Máme před sebou několik hlavních úkolů. Za prvé organizaci předprogramu Světového dne mládeže Krakov 2016, jehož oslava proběhne ve dnech 20. – 31. července. Mladí z naší diecéze mají

být v prvních pěti dnech hosty ve farnostech arcidiecéze Hnězdno. Za druhé uspořádání diecézního setkání mládeže 18. – 19. 3. 2016, zaměřeného na přiblížení Božího milosrdenství mladým naší diecéze a jejich přípravu na světovém setkání mládeže. A budeme také mapovat situaci pastorače mládeže v litoměřické diecézi kvůli hledání možné vzájemné spolupráce a cest, jak mladé u nás vést ke Kristu.

Snažím se například krom jiného navštěvovat vikariátní setkání kněží, informovat je o činnosti diecézního centra mládeže, představovat jim materiály, které nabízíme pro práci s mládeží, a především jim podat potřebné informace o světovém setkání mládeže v Krakově, aby se dostaly ke každému mladému v diecézi. Přitom se snažíme vytvořit seznam osob a míst, kde mohou mladí najít přijetí, případně společenství věřících vrstevníků.

Budete muset v souvislosti s touto službou nějakým způsobem omezit svoje aktivity ve farnosti v Ústí nad Labem?

To se už děje. Čas na službu ve farnosti se zkrátil o jeden den týdně. Každé pondělí jezdím do Diecézního domu kardinála Trochty v Litoměřicích, kde má diecézní centrum mládeže sídlo a kde s Petrou a někdy i s Jožkou pracujeme na zmíněných úkolech.

Ptala se Jana Michálková

Na zadní dřevěné části jsou tužkou zaznamenány všechny zásahy na rakvi i ostatcích. Přívoz z římských katakomb biskupem Valdštejnem. Záznám z 1. dubna 1890, oprava v roce 1914 a naposled 1952 za přítomnosti Mons. Eduarda Olivy.

Petr Zeman, restaurátor

Reliquiář je modřínovou, pozlacenou a prosklenou schránkou rakvového typu, vyrobenou sklářskou hutí knížete Kinského. Čalouněná svíslá deska a polstrované podušky jsou potažené vínovým sametem a zdobené zlacenými filtry se stuhou. Kosterní pozůstatky jsou obaleny jemným tylem, ovázaný vínovou stuhou a obloženy dracouny (malé mosazné leonské drátky, zlacené či stříbřené, se smotávaly do malých dekorů, které se pak spojovaly v jeden velký celek, ten se posléze osadil kamenem i železným drátkem pro ukotvení či našití).

Petr Zeman

je restaurátorem s licencií obecných kovů a památek z cínových slitin. Restauruje kovy, dracounové reliquiáře, zlacení, povrchové úpravy, vyrábí repliky a kopie. Ateliér má v Praze i v Liberci. Restauruje kulturní movité památky zapsané na seznamu Ministerstva kultury ČR. Je soudním znalcem v oboru uměleckořemeslná díla z kovů a slitin, výroba replik a restaurování kovů a slitin. Působí jako pedagog na VOŠ Turnov a na VŠCHT Praha.

Restauroval mj.

- cínové křítelnice (Hosín, Terežín, Litoměřice),
- sádrové modeletto hlavního oltáře v Jablonném v Podještědí,
- prováděl restaurátorské práce pro Národní muzeum i pro klášter premonstrátů na Strahově
- podílel se na restaurování a konzervování svatovítského pokladu pro kapitulou Pražského hradu apod.

Ve svatoštěpánské katedrále v Litoměřicích byl restaurován reliquiář s ostatky sv. Klementa. Pozlacená prosklená schránka v podobě rakve s kosterními ostatky světce prošla rukama restaurátora Petra Zemana, který ji vyčistil a vrátil ztracený lesk. Po zhruba šedesáti letech má schránka opět důstojnou podobu.

Ostatky světce, dovezené litoměřickým biskupem Valdštejnem (18. století) z římských katakomb, jsou uloženy na bohatě zdobené podušce. K čištění souboru reliquií se přistupovalo velmi opatrně, práce trvala několik týdnů.

Petr Zeman, restaurátor

Clemens byl křesťan žijící na konci třetího století v Římě, který byl v období pozdní antiky za vlády císaře Diokleciána umučen. Za Diokleciánovy vlády nastalo největší pronásledování a krveprolití křesťanů, tím se dá zasadit jeho život do konkrétního časového období.

Když jsem mohl vzít jeho lebku do rukou a dívat se na ni, kladl jsem si otázky, jaký byl asi člověk, jaký měl život, jak vypadal... Hlava byla symetrická a čistá – mohl být i hezký. Velmi zajímavé bylo zjištění, že všechny dochované korunky zubů měl zabroušené do rovna – to svědčí o tehdejšímu druhu stravování. Je evidentní, že Clemens konzumoval často pečivo z mletých obilovin, které se mlely mezi kamennými koly a do mouky se tím dostával i písek a kamínky, které vrcholy zubů srovnaly. Dalším překvapením bylo nalezení střepech smotaných a zabalených pod lebku. Bylo objasněno, že se jedná o skleněné střepey antické ampuly, ve které byla zachycena mučednickova krev. Bohužel se flakon už nacházel jen v pár střepech omotaný zlatou nití.

Prelát Jiří Hladík O.Cr., probošt kapituly a dómský farář

Reliquiář s ostatky sv. Klementa působil už omše – naposledy byl vyčištěn před zhruba šedesáti lety – a bylo potřeba vrátit mu důstojnou podobu. Byl jsem si vědom toho, že to není jen umělecký artefakt, ale ostatky světce a o to více že potřebují pietu.

Druhým důvodem je i moje úcta k ostatkům svatých. Zdá se mi, že

v dnešní době úcta k ostatkům světců upadá. Mnozí věřící si s tím nevědí rady. Setkal jsem se s názory, že už to lidem nic neříká. Ono to je ale trochu jinak. Jestliže věříme, že člověk byl světec, pak tato svatost určitým způsobem vyzařuje z jeho tělesných ostatků. Pán Bůh ho jednou vzkřísí jako každého z nás a jeho tělesné ostatky, které jsou tady na Zemi, budou také jednou vzkříšeny. Pohled na lebku světce, jeho kosterní pozůstatky, to není strašení smrtí – naopak, poukázání na budoucí vzkříšení. A nadto, protože to byl světec, může Bůh skrze tyto ostatky mimořádným způsobem vyslyšet naše modlitby na přímluvu tohoto konkrétního světce. Takto to bylo vždy chápáno a prožíváno – jako tělesná přítomnost světce na určitém místě. Člověk není jenom duše. Člověk není jenom tělo. Je duše a tělo. A úcta k ostatkům toto zdůrazňuje – že nás Bůh stvořil jako bytost, která má duši a tělo. Obě dvě stránky jsou v harmonii a tělesná stránka je svatostí proniknuta. Proto Pán Ježíš, když zemřel, tak jako vítěz nad smrtí si po svém zmrtvýchvstání ponechal své lidské tělo a s tímto tělem vstoupil na nebesa. Úcta k ostatkům je tedy připomenutím našeho budoucího zmrtvýchvstání.

Úcta k ostatkům svatých existovala odpradávná. K pohřbívání sloužily v Římě podzemní chodby – katakomby, které v době pronásledování využívali křesťané i k bohoslužbám. Sem se chodili věřící modlit s vírou, že „krev mučedníků je semenem dalších křesťanských pokolení, z nich vznikají další a další generace křesťanů“.

U nás jako velký ctitel ostatků svatých je znám císař Karel IV. Do posvátného prostoru kaple sv. Kříže na Karlštejně, která mimo jiné má v sobě ideu obrazu nebeského Jeruzaléma, nechal umístit úžasný cyklus obrazů Mistra Theodorika, kde byl v každém deskovém obrazu otvor na křišťálovou schránku s konkrétními ostatky přítomného světce.

Římské katakomby jako pohřebišť mučedníků byly postupem času zapomenuty a tzv. znovuoobjeveny v období baroka. Začalo být žádoucí, aby každá diecéze, každý významný kostel měly ostatky římských prvomučedníků. Také podle tehdejších liturgických předpisů se měly do každého oltáře vkládat ostatky mučedníků, byť by to byla třeba jen jejich malá část. Stalo se tedy věcí prestiže mít v kostele ostatek mučedníka.

V této souvislosti je v naší oblasti známá například Anna Marie Františka velkovévodkyně Toskánská, která

nechávala do kostelů na svých panstvích ostatky mučedníků přivážet a slavnostně instalovat. Ostatky např. dvou mučedníků nechala umístit v kostele v Horní Polici, slavnostního procesí přenesení ostatků se účastnila osobně a údajně šla pěšky a bosá.

V katedrále sv. Štěpána máme jako poklady uloženy ostatky patronů naší diecéze – sv. Štěpána, sv. Felixe, sv. Viktorina, sv. Zdislavy, ale i jiné – např. sv. Klementa. Představují kontinuitu církve místní s církví obecnou.

Jak jsem již uvedl, věřící člověk se smrti nebojí a doba barokní to zvláště zdůrazňovala. Odrazilo se to i na adjustování ostatků, kterému byla věnována velká péče. Byly zdobený dracounem, pozlacenými ozdobaми, barevnými kameny, instalovány jako celé rakve nebo figury oblečené do dobových kostýmů. Nebo byly uloženy do drobnějších schránek, zdobených tzv. klášterní prací. Tato zdobnost symbolizovala úctu, ale také víru v budoucí vzkříšení. Adjustáží ostatků se zabývaly většinou kláštery rozjímavých řádů nebo sester s přísnou klauzurou. Známý tímto byl např. klášter kanonie premonstrátek v Doksanech.

V současné době dozvuky těchto klášterních prací současné produkce můžeme vidět ještě v Bavorsku. Tento druh uměleckého řemesla není v naší zemi ještě dostatečně doceněn.

Práci na reliquiáři jsem zadal panu Petru Zemanovi, který jako jeden z mála dokáže tyto klášterní práce zrestaurovat. S pietou a precizně, s vědomím, že se nejedná „jen“ o umělecký předmět, ale o ostatky světce.

Katedrální farnost nemá k dispozici velké finanční prostředky, proto jsem vděčný dárcům, díky jejichž pomoci jsem celý záměr mohl uskutečnit. Celkové náklady činily čtyřicet pět tisíc korun, což je při současných cenách restaurování částka velice příznivá: deset tisíc korun daroval můj synovec Mgr. Libor Černý, deset tisíc P. dr. Jiří Majkov, tři tisíce věnovali konkrétní dárci a zbylou částku uhradila farnost.

Připravila Jana Michálková

pomáhá dlouhodobě nezaměstnaným

Jaké má Farní charita Česká Lípa zkušenosti s provozem sociálního podniku a sociální ubytovny? V následujících řádcích vám obě tyto její aktivity představíme.

Ivanův příběh

Před dvěma lety prolétl médií příběh sedmapadesátiletého Ivana z České Lípy, který po celý život pracoval po stavbách, a časem si dokonce založil vlastní firmu. Shodou různých okolností však přišel nejen o firmu, ale i o práci, o rodinu a o střechu nad hlavou. Kvůli nedostatku financí byl nucen nastěhovat se do malého zahradního domu, který mu jediný zbyl a vyžíval s minimálním příjmem. Za Ivanovým postupným pádem nebyl ani alkohol, ani dluhy, prostě se jen nahromadily nepříznivé okolnosti.

Poté, co ukončil vlastní živnost, nastoupil do jedné z českolipských fabrik. Ta však brzy začala propouštět nově nabrané lidi a on byl mezi nimi. Ivan nezhálel a našel si práci u jiné velké firmy s pobočkou v České Lípě. Tato firma však před pěti lety zavřela výrobní linky a Ivan znovu ochutnal hořkou chuť propuštění. Nebyl sám. Podobný osud potkal i paní Janu, dalšího ze zaměstnanců sociálního podniku. Ta byla v době zavření firmy na mateřské dovolené. Sehnat práci bylo pro oba dva stále těžší. Ivan ztratil naději, že se vzhledem ke svému věku ještě někdy postaví na vlastní nohy a od svých čtyřiapadesáti let strávil tři roky v evidenci úřadu práce.

nyní provozuje přímo Farní charita Česká Lípa, slouží. Práci zde naleznou lidé, kteří se ocitli v nepříznivé životní a sociální situaci, nebo ti, které na trhu práce limituje malé vzdělání či zdravotní handicap. Patří mezi ně lidé dlouhodobě nezaměstnaní, lidé bez příštířeš i sociálně vyloučení.

Zkušenosti Farní charity Česká Lípa

Farní charita není v provozování podniku se specifickou cílovou skupinou žádný nováček. Deset let provozovala tzv. Chráněnou dílnu Jonáš, kde dostávali pracovní příležitost zdravotně handicapovaní. Po spolupráci se sociálním podnikem a po získání zkušeností s výše zmíněnou cílovou skupinou se Farní charita Česká Lípa odhodlala a přejmenovala Chráněnou dílnu Jonáš na Sociální podnik Farní charity Česká Lípa a rozšířila spektrum cílové skupiny, aby i další hůře zaměstnatelní lidé měli možnost postavit se na vlastní nohy, posunout se z nepříznivé životní a sociální situace.

Sociální podnik seká i peče

V Sociálním podniku Farní charity Česká Lípa nyní pracuje dvanáct lidí, šest mužů a šest žen. Jejich hlavní pracovní náplní je údržba zeleně, sekání trávy, stříhání stromů, ale věnují se i úklidovým pracím ve fabrikách, panelových domech a pracím ve výrobě. Část zaměstnanců, většinou lidé dlouhodobě nezaměstnaní či lidé ve špatné sociální situaci pracují venku s křovinořezy a sekačkami, lidé se zdravotním handicapem například v pekárnách nebo skládají papírové krabíčky. V posledních letech patří mezi zákazníky sociálního podniku kromě fyzických osob i takové firmy jako Johnsons Controls, Protool, Crystalex, Povodí Ohře, Správa železniční

zakázky. Postupnými kroky, dobrými referencemi od zadavatelů se však Farní charita Česká Lípa dostává během roku

k zajímavým zakázkám. Díky tomu získávají sociálně vyloučení lidé ze sociálního podniku zpátky svou hrdost, mají své místo, práci, zaměstnání v normálním běžném podniku, který podniká (nejen zaměstnává), tedy vytváří zisk, a který chce obstát v přirozeném konkurenčním prostředí. Tím se také začíná postupně zlepšovat jejich osobní situace. Ivan před několika měsíci ukončil v Sociálním podniku Farní charity Česká Lípa pracovní poměr. Ne proto, že by neměl práci, ale odešel do starobního důchodu. S hrdostí, že byl do konce svého aktivního profesního života užitečný. Takovýto příběh má sociální podnik vícero, ať už jeho zaměstnanci odejdou do jiného zaměstnání, jelikož se jejich životní podmínky stabilizují, nebo do starobního důchodu. Všechno toto se považuje za velký úspěch a za jeden z cílů sociálního podnikání.

Sociální ubytovna není jen azyl

Ke zlepšení životních podmínek pomáhají i zařízení, která Farní charita Česká Lípa

na Českolipsku provozuje. Jedno takové je i v obci Dobranov u České Lípy v objektu Biskupství litoměřického, kde je provozována Sociální ubytovna s deseti pokoji se společným sociálním zázemím, kuchyní, prádelnou a sušárnou pro bezmála čtyřicet ubytovaných. Služba, kterou

ubytovna poskytuje, je určena sociálně slabým občanům, kteří nemají dostatečné prostředky na vlastní bydlení, a to jednotlivcům, párům i celým rodinám z České Lípy, z Nového Boru a z okolních obcí. O převážně bezproblémový chod Sociální ubytovny Dobranov, o čistotu a důstojné podmínky k životu se na ubytovně stará obslužný personál, a to vrátí z nepřetržitě fungující služby na vrátníci, uklízečka a údržbář.

Sociální pracovník poskytuje pomoc

V čem je však tento druh ubytovny specifický a v čem je ubytovna sociální? V zařízení je totiž ubytovaným poskytováno sociální poradenství. Aktivizační pracovník poskytuje individuální poradenství všem ubytovaným, kteří chtějí pomoci s existenčními problémy. Tato služba je na Sociální ubytovně Dobranov poskytována individuálně, dle potřeb ubytovaných. Sociální pracovník poskytuje rady v otázkách sociálního, právního, psychologického a krizového poradenství, emoční pod-

pory, insolvence, exekucí, žalob v občansko-právních sporech či pomoci při hledání vhodného zaměstnání a ubytování. Zároveň zaměstnanci úzce spolupracují například se zaměstnanci městské policie, úřadu práce a odboru sociálních věcí a zdravotnictví, a to jak v České Lípě, tak i v Novém Boru. To vše v rámci společného cíle, kterým je pomoc klientovi.

Pomoc českolipské charity má široký záběr

Nejen těmto zmíněným cílovým skupinám Farní charita Česká Lípa nabízí pomoc. Celkem provozuje deset služeb, které nabízejí pomoc širokému spektru klientů. V Azylovém domě Jonáš poskytuje ubytování matkám či otcům s dětmi bez střechy nad hlavou či ohroženým například domácím násilím. Mezi další projekty patří Sociální automobil, který sváží každý den zdravotně handicapované děti do školy a ze školy. Dále nízkoprahový Klub Koule poskytující volnočasové a vzdělávací aktivity dětem ze sociálně vyloučených lokalit České Lípy. V Charitních šatnících se mohou sociálně slabší občané ošatit. Aktivizační pracovníci služby Startér pomáhají rodinám s dětmi s jejich existenčními problémy. Centrum pro pěstounské rodiny školí pěstouny a pomáhá jim s hlídáním dětí. A to není vše.

Od začátku roku 2015 provozuje Biskupství litoměřické spolu s Farní charitou Česká Lípa v obci Velenice jako spol. s r. o. tzv. Sociální farmu (www.socialnifarma.cz), která letos

přinesla první produkty – brambory a husy. To je však již jiná kapitola. Farní charita Česká Lípa je tu již šestnáct let pro všechny, kteří chtějí pomoci. Podívejte se na internetové stránky www.fchcl.cz a uvidíte sami.

*Připravil Jiří Gottlieb,
Farní charita Česká Lípa
Foto: archiv FCH Česká Lípa*

Na scénu přichází sociální podnik

V tu chvíli přichází na scénu sociální podnik, který zprvu fungoval pod záštitou Farní charity Česká Lípa. Zde Ivan nakonec jako dlouhodobě nezaměstnaný našel pracovní příležitost. Právě pro tyto lidi totiž sociální podnik, který již

dopravní cesty Ústí nad Labem nebo Jizerské pekárny.

Mnohdy je obtížné sehnat práci

Lidé ze sociálního podniku jsou všestranní, avšak nemají dostatečné vzdělání. Jinak než manuálně se tedy žít nemohou. Často je tak velmi komplikované sehnat

Pozvánky

Otevřenými branami do Svatého roku milosrdenství

U příležitosti mimořádného Svatého roku milosrdenství, který vyhlásil papež František, budou v litoměřické diecézi otevřeny čtyři Svaté brány. Tu první, v katedrále sv. Štěpána, otevřel litoměřický biskup Jan Baxant v neděli 13. prosince 2015, druhou pak poutním kostele sv. Martina a Navštívení Panny Marie v Liběšicích u Žatce 20. prosince. Dvě další Svaté brány budou otevřeny ještě na těchto místech:

Jablonné v Podještědí, bazilika sv. Vavřince a sv. Zdislavy

na svátek Svaté Rodiny 27. prosince 2015 v 10.00 hodin

Bozkov, poutní kostel Navštívení Panny Marie

17. ledna 2016 v 10.00 hodin

Křesťanské Vánoce

Farnosti, sbory, církevní obce, řády a další křesťanská církevní společenství představují své adventní a vánoční programy na společných webových stránkách www.krestanskevanoce.cz

Najdete zde žehnání adventních věnců, roráty, adventní duchovní obnovy, možnost pro svátost smíření, mikulášské besídky, průvody světla, adventní koncerty, půlnoční bohoslužby, bohoslužby pro děti, živý betlém, vánoční besídky, štěpánská koleda, údaje o termínech otevření kostela pro návštěvu betlémů, vánoční koncerty, jesličkové pobožnosti, žehnání vína, obnova manželských slibů, děkonné bohoslužby na Silvestra, žehnání kadidla, zlata, vody a křídly, tříkrálová koleda, žehnání obydlí, přednášky, besedy apod.

Světové dny mládeže – Krakov 2016

Světové dny mládeže jsou mezinárodním setkáním, které je organizované katolickou církví, spojuje mladé lidi celého světa – katolíky, křesťany jiných vyznání a všechny lidi dobré vůle. Předsedá jim Svatý otec a slaví se každé tři roky. Setkání je určeno především pro mladé od 16 let. Účastníci, kteří se přihlásí do 30. dubna 2016, mají nárok na nižší cenu. Ta je dotovaná Českou biskupskou konferencí a celostátní sbírkou, která proběhne 6. března 2016 v kostelích.

20. – 25. července 2016 – Dny v diecézi Hnězdno

25. – 31. července 2016 – Světový den mládeže v Krakově

Přihláška: signaly.bluepro.cz/krakov/index.php

Informace: krakov2016.signaly.cz/1408/kontakt

Informace o programu setkání, o přihlašování se i o tom, jaký význam mají podobná setkání na rádiu Proglas:

www.proglas.cz/detail-porady/2015-11-06-16-00.html

Soutěž se signály.cz: Zdarma do Krakova za papežem (www.signaly.cz/soutez)

Více pozvánek na www.dltm.cz

MARIA Z NAZARETU

Dvoudílný televizní film sleduje život Panny Marie od zvěstování až po ukřižování jejího syna.

VÁNOCE V TELEVIZI NOE

25. 12. 2015 Slavnost Narození Páně

Mše svatá v 10.00 hod. z kostela sv. Jana Křtitele v Dolní Lutyni. Celebruje P. Marián Pospěcha.

1. 1. 2016 Nový rok

Mše svatá z baziliky Santa Maria Maggiore s papežem Františkem.

O BOŽÍCH A LIDECH

Francouzské drama o skupině trapistických mnichů, kteří byli v roce 1996 brutálně zavražděni islámskými fundamentalisty v alžírském Tibhirine.

Zdislava – časopis litoměřické diecéze

Vydavatel: Biskupství litoměřické. **Adresa redakce:** Biskupství litoměřické – diecézní časopis Zdislava, Dómské náměstí 9/9, 412 88 Litoměřice (zdislava@dltm.cz).

Za obsah časopisu odpovídá P. Stanislav Příbyl (pribyl@dltm.cz). **Redakce:** Jana Michálová (michalkova@dltm.cz). **Grafická úprava:** Miroslav Zelenka.

Tisk: Tiskárna PRIMA, s. r. o. (zelenka@primatisk.net). **Objednávky a distribuci** zajišťuje Biskupství litoměřické (zdislava@dltm.cz), tel. (+420) 416 707 535-6

Nevyžádané příspěvky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení příspěvků. Registrace MKČR E7397. ISSN 1211-3042 © Biskupství litoměřické

Z diáře Mons. Jana Baxanta

- 24. 12. 10.00 hod. Návštěva nemocnice, Litoměřice
- Přehled vánočních bohoslužeb uvádíme na straně 21**
- 27. 12. 10.00 hod. Otevření brány Svatého roku, Jablonné v Podještědí
- 4. 1. 17.00 hod. Žehnání tříkrálovým koledníkům, Mírové náměstí Litoměřice

Z diáře P. Stanislava Příbyla CSSR

- 24. 12. 6.00 hod. Roráty, Horní Police
- 24. 12. 21.00 hod. Štědrovečerní mše, Horní Police
- 24. 12. 24.00 hod. Půlnoční mše, Jezvė
- 25. 12. 15.00 hod. Mše svatá, Horní Police
- 26. 12. 15.00 hod. Mše svatá, Jezvė
- 27. 12. 15.00 hod. Mše svatá, Horní Police
- 31. 1. 15.00 hod. Mše svatá, Horní Police
- 1. 1. 15.00 hod. Mše svatá, Horní Police

PŘEDPLATNÉ

Diecézní časopis Zdislava

- v roce 2016 vychází deset čísel
- cena 1 ks je 20 Kč

Časopis si můžete buď předplatit, nebo zakoupit přímo u vás ve farnosti.

Pokud nás kontaktujete, zašleme vám požadované číslo poštou.

Objednávky:

- písemně na adrese: Redakce Zdislava, Dómské náměstí 9, 412 88 Litoměřice
- e-mailem na zdislava@dltm.cz
- telefonicky na (+420) 416 707 535-6

PŘEDPLATNÉ

Prvním pivem, které tu zraje ve kvasném tanku, je podle slov Richarda Kirbse dvanáctistupňový Štěpán.

Pohled do nově otevřené restaurace.

K textu na straně 12
Foto: Karel Pech

Sládek Milan Došek kontroluje lom mladiny.

Část pivovaru, ve které probíhá kvašení piva.

Obraz P. Marie
olej na dřevěné desce
datováno na zadní straně 1692

restaurovala akad. mal. Eva Votočková

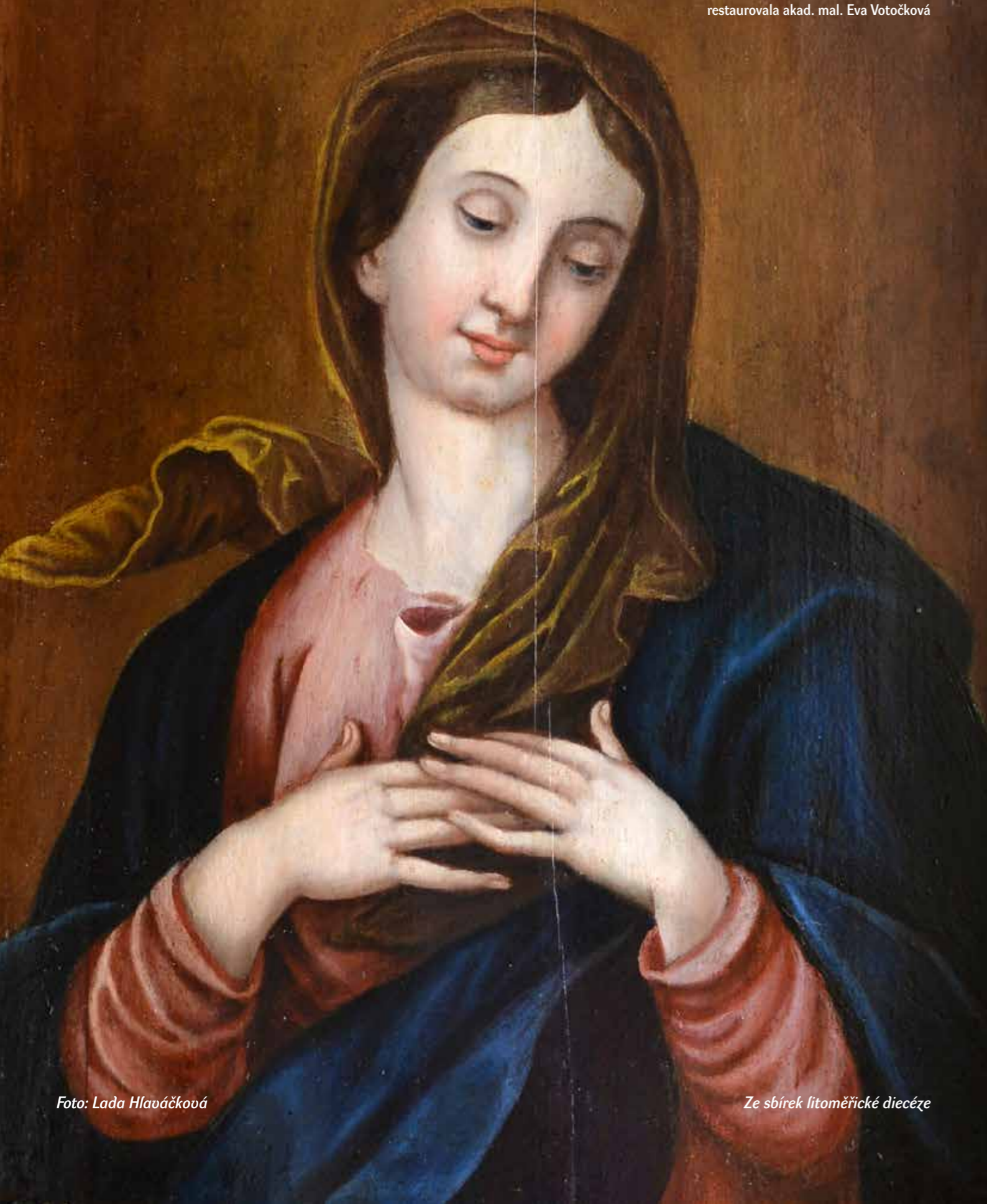

Foto: Lada Hlaváčková

Ze sbírek litoměřické diecéze